

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «РЕМЕЗ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF REMEZ v. UKRAINE)**

(Заява № 25395/19)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

12 березня 2026 року

Це рішення є остаточним, але може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Ремез проти України»

Європейський суд з прав людини (П'ята секція), засідаючи комітетом, до складу якого увійшли:

Андреас Зюнд (*Andreas Zünd*), Голова,
Микола Гнатовський (*Mykola Gnatovskyy*),

Ваге Григорян (*Vahe Grigoryan*), судді,

та Мартіна Келлер (*Martina Keller*), заступник Секретаря секції,
з огляду на:

заяву (№ 25395/19), яку 21 червня 2019 року подала до Суду проти України на підставі статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) громадянка України, пані Анастасія Вікторівна Гайбадулова від імені своєї неповнолітньої доньки, громадянки України, пані Софії Андріївни Ремез (далі – заявниці), 2014 року народження, яка проживає у смт. Комишани;

рішення повідомити про заяву Уряд України (далі – Уряд), який представляла його Уповноважений, пані Маргарита Сокоренко;
зауваження сторін;

після обговорення за зачиненими дверима 12 лютого 2026 року
постановляє таке рішення, що було ухвалено у той день:

ПРЕДМЕТ СПРАВИ

1. Справа стосується питання ефективності розслідування жорсткого поводження із неповнолітньою заявницею з боку її батька під час його невдалої спроби викрасти її. Заявниця скаржилася за статтями 6 та 13 Конвенції.

2. 08 червня 2017 року заявниця, якій на той момент було два роки і вісім місяців, йшла вулицею в передмісті м. Херсон зі своєю бабусею, коли її батько, колишній чоловік її матері, вихопив її з рук бабусі та заштовхнув у припаркований поруч автомобіль. Перехожі втрутилися і зупинили спробу викрадення.

3. Того ж дня мати заявниці подала скаргу на цей випадок до Корабельного відділення поліції Херсонського відділу поліції (далі – поліція), працівники якого негайно призначили судово-медичну експертизу заявниці.

4. 08 червня 2017 року заявницю оглянув педіатр, який діагностував у неї садна та гематоми верхніх кінцівок і тулуба.

5. 09 червня 2017 року судово-медичний експерт оглянув тілесні ушкодження заявниці (садна та гематоми на лівому та правому передпліччях, а також крововилив на лівій боковій поверхні живота під реберною дугою) і дійшов висновку, що: (i) вони були легкими та (ii) вони не могли бути отримані внаслідок падіння з висоти власного зросту заявниці.

6. 09 червня 2017 року працівники поліції порушили кримінальне провадження № 12017230020002105 за фактом нанесення легких тілесних ушкоджень за частиною першою статті 125 Кримінального кодексу України.

7. 30 червня 2017 року працівники поліції закрили кримінальне провадження у зв'язку з відсутністю складу кримінального правопорушення.

8. 10 жовтня 2017 року Херсонський міський суд скасував останню постанову у зв'язку з відсутністю обґрунтування та непроведенням жодної слідчої дії, окрім призначення судово-медичної експертизи тілесних ушкоджень заявниці 08 червня 2017 року.

9. 19 грудня 2017 року, 17 травня, 30 липня та 27 листопада 2018 року мати заявниці зверталася до поліції з клопотаннями про проведення певних слідчих дій. 16 січня, 06 червня, 16 серпня та 17 грудня 2018 року вона скаржилася до Херсонського міського суду на бездіяльність працівників поліції, після чого суд зобов'язував працівників поліції розглянути зазначені клопотання.

10. 25 грудня 2017 року працівники поліції закрили кримінальну справу у зв'язку з відсутністю складу кримінального правопорушення.

11. 05 квітня 2018 року Херсонський міський суд скасував зазначену постанову у зв'язку з процесуальними порушеннями, зокрема через те, що працівники поліції не надіслали заявниці (яку представляла її матір) свою постанову про закриття провадження та не надали її суду.

12. 16 листопада та 28 грудня 2018 року Головне управління Національної поліції в Херсонській області надсилало матері заявниці листи, в яких визнавало неефективність розслідування кримінальної справи та повідомляло її про звільнення слідчого Б. за неналежне виконання своїх обов'язків, а також про те, що проведення розслідування кримінальної справи було доручено слідчому К. Новий слідчий отримав вказівки щодо слідчих дій, які необхідно було провести, як було зазначено у листі прокуратури від 23 лютого 2018 року, і отримав вказівку прискорити здійснення розслідування.

13. 08 січня 2019 року мати заявниці подала до поліції ще одне клопотання про проведення слідчих дій у кримінальній справі, включаючи її допит як потерпілої, допит свідків події та інформування її про результати розслідування.

14. 12 лютого 2019 року Херсонський міський суд зобов'язав працівників поліції розглянути зазначене клопотання від 08 січня 2019 року.

15. 13 лютого 2019 року працівники поліції відхилили її клопотання на тій підставі, що заявниця не була стороною кримінального провадження.

16. 27 березня 2019 року Херсонський міський суд скасував зазначене рішення про відмову у розгляді клопотання від 08 січня 2019 року та визнав відмову у проведенні певних слідчих дій протиправною.

17. 08 вересня 2021 року працівники поліції закрила кримінальну справу у зв'язку з відсутністю складу кримінального правопорушення.

ОЦІНКА СУДУ

I. МЕЖІ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

18. У зауваженнях заявниці від 04 серпня 2025 року, поданих у відповідь на пропозицію Суду надати вимоги щодо справедливої сатисфакції, мати заявниці висунула загальну скаргу на жорстоке поводження з нею та заявницею, вчинене її колишнім чоловіком, яке, вочевидь, сталося у лютому 2017 року.

19. Суд зазначає, що ця нова, запізніла скарга не є уточненням або роз'ясненням первинних скарг заявниці, щодо яких сторони надали коментарі. Тому Суд вважає, що наразі недоцільно розглядати ці питання в контексті зазначеної справи (див. рішення у справі «Сілі проти України» (*Sili v. Ukraine*), заява № 42903/14, пункт 38, від 08 липня 2021 року).

II. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 3 КОНВЕНЦІЇ

20. Заявниця скаржилася за статтями 3, 6 та 13 Конвенції на те, що розслідування жорсткого поводження з нею було тривалим і неефективним. Суд, якому належить провідна роль щодо здійснення юридичної кваліфікації фактів справи, вважає, що відповідна скарга має розглядатися за процесуальним аспектом статті 3 Конвенції (див., наприклад, рішення у справі «Буїд проти Бельгії» [ВП] (*Bouyid v. Belgium*), заява № 23380/09, пункт 55, ЄСПЛ 2015).

21. Уряд стверджував, що заявниця не вичерпала всі доступні національні засоби юридичного захисту, а саме, вона не подала цивільний позов до національних судів, вимагаючи відшкодування моральної шкоди. Уряд послався на справи № 751/9683/21, № 585/724/19, № 522/10157/20 та № 607/80203/18, у яких було присуджено відшкодування моральної шкоди за неефективне досудове розслідування у кримінальних справах. Він також стверджував, що матеріали кримінальної справи були знищені під час перебування м. Херсон під російською окупацією з 01 березня до 11 листопада 2022 року. Проте Уряд посилався на документи, надані заявницею, і просив Суд визнати справу неприйнятною.

22. Заявниця підтримала свою скаргу, але заперечила існування будь-якого ефективного засобу юридичного захисту проти неефективності розслідування, стверджуючи, що положення Кримінального процесуального кодексу України могли бути витлумачені багатьма різними способами, що робило перспективи такого засобу юридичного захисту непередбачуваними.

23. Суд нагадує, що зобов'язання Договірних Сторін за статтями 2 та 3 Конвенції проводити розслідування, здатне призвести до встановлення та покарання винних осіб у випадках нападів, могло б стати ілюзорним, якби щодо скарг за цими статтями від заявника вимагалось подавати позов, що призвів би лише до присудження компенсації (див. рішення у справі «Мокану та інші проти Румунії» [ВП] (*Mocanu and Others v. Romania*) [GC], заява № 10865/09 та 2 інші заяви, пункт 234, ЄСПЛ 2014 (витяги)). Не досліджуючи доступність та передбачуваність засобу юридичного захисту, на який посилався Уряд, Суд вважає, що він не може забезпечити відшкодування за скаргою заявниці на неефективне або тривале розслідування жорсткого поводження (для порівняння рішення у справі «Р.Б. проти Естонії» (*R.B. v. Estonia*), заява № 22597/16, пункт 65, від 22 червня 2021 року). Таким чином, заперечення Уряду щодо невичерпання національних засобів юридичного захисту має бути відхилено.

24. Суд зазначає, що ця заява не є явно необгрунтованою у розумінні підпункту «а» пункту 3 статті 35 Конвенції або неприйнятною з будь-яких інших підстав. Отже, вона має бути визнана прийнятною.

25. Загальні принципи щодо вимог ефективного розслідування актів домашнього насильства були наведені в рішенні у справі «Лука проти Республіки Молдова» (*Luca v. the Republic of Moldova*), заява № 55351/17, пункт 75, від 17 жовтня 2023 року).

26. Суд зауважує, що кримінальне провадження, попри оперативний початок наступного дня після події (див. пункт 6), невдовзі фактично завмерло без вчинення працівниками поліції жодних подальших слідчих дій (див. пункт 8). Мати заявниці намагалася прискорити розслідування, коли просила працівників поліції провести певні слідчі дії та скаржилася до Херсонського міського суду на бездіяльність поліції, проте ці дії були марними (див. пункти 9 – 10 та 13 – 15). Крім того, у 2018 році обласне управління поліції визнало неефективність розслідування, проте ці висновки не призвели до прискорення розслідування навіть після заміни слідчого (див. пункти 12 та 17).

27. Наведених міркувань достатньо для висновку Суду, що розслідування жорсткого поводження із заявницею було тривалим і неефективним усупереч процесуальному аспекту статті 3 Конвенції.

ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

28. Представниця неповнолітньої заявниці залишила на розсуд Суду визначення розміру відшкодування матеріальної та моральної шкоди. Вона зазначила, не посилаючись на конкретну суму чи документ, що вона понесла витрати на лікування заявниці, включаючи численні консультації з психологами, реабілітацію в лікарні та витрати на оплату правової допомоги. Вона також зазначила, що не могла надати Суду жодних документів на підтвердження вимог щодо справедливої сатисфакції, оскільки будинок родини і все їхнє майно, включаючи документи, були знищені внаслідок обстрілів російськими військовими.

29. Уряд просив Суд відхилити вимоги неповнолітньої заявниці у зв'язку з відшкодуванням матеріальної та моральної шкоди як необґрунтовані.

30. Суд не вбачає жодного причинно-наслідкового зв'язку між встановленим порушенням та стверджуваною матеріальною шкодою; тому він відхиляє цю вимогу. Проте він присуджує заявниці 4 500 євро в якості відшкодування моральної шкоди, та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися.

31. Заявниця не подала вимоги щодо відшкодування судових та інших витрат. Тому Суд вважає, що немає підстав присуджувати їй будь-яку суму у зв'язку з цим.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* заяву прийнятною;
2. *Постановляє*, що було порушено процесуальний аспект статті 3 Конвенції;
3. *Постановляє*, що:
 - (a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявниці 4 500 (чотири тисячі п'ятсот) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди; ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
 - (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

РІШЕННЯ У СПРАВІ «РЕМЕЗ ПРОТИ УКРАЇНИ»

4. *Відхиляє* решту вимог заявниці щодо справедливої сатисфакції.

Учинено англійською мовою та повідомлено письмово 12 березня 2026 року відповідно до пунктів 2 і 3 Правила 77 Регламенту Суду.

Мартіна Келлер
(*Martina Keller*)
Заступник Секретаря

Андреас Зюнд
(*Andreas Zünd*)
Голова